

Motion till riksdagen 2011/12:A346

av Anders Andersson (KD)

Allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra arbetslöshetsförsäkringen allmän och obligatorisk.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anknyta taket i a-kassan till prisbasbeloppet.

Motivering

Kristdemokraterna anser att välfärdspolitiken ska vara generell i det avseendet att den ska ge trygghet för alla. Arbetslöshetsförsäkringen ska baseras på inkomstbortfallsprincipen och utformas så att alla får en ekonomisk trygghet vid arbetslöshet. Det är viktigt att arbetslöshetsförsäkringen ses som en omställningsförsäkring mellan två arbeten och att den ger goda incitament att gå från arbetslöshet till arbete. Alla människors vilja till arbete måste tas tillvara och utanförskapet brytas.

Vi anser också att alla som är arbetslösa och uppfyller grundvillkoren för arbetsökande ska ingå i en allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring och få sin ersättning därifrån. Därmed ska ingen som ingår i en arbetsmarknadsåtgärd, oavsett om det är Arbetsförmedlingen eller kommunen som är anordnare, därutöver behöva ha försörjningsstöd från kommunen. För att erhålla inkomstrelaterad ersättning ska fortsättningsvis ett arbetsvillkor vara uppfyllt.

Fel! Okänt namn på

Från löneutfyllnad till omställningsförsäkring

Tidigare finansierades a-kassan till 90 procent av skattemedel och arbetslöshetsförsäkringen var därför mer lik ett bidrag än en försäkring. Inledningsvis höjdes därför egenavgiften. Samtidigt sattes ett tak så att ingen skulle betala mer än sammanlagt 420 kronor i a-kasseavgift.

Under 2010 infördes ett nytt system för att pröva arbetsförmågan hos långtidssjukskrivna. Personer som varit sjukskrivna i över 2,5 år övergår från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen i en så kallad omförsäkringsperiod. För sjukskrivna har regeringen utökat den så kallade överhoppningsbara tiden till tio år. Det betyder att man får tillgodoräkna sig den inkomst man hade tio år tillbaka innan man blev sjukskriven. På så sätt får även långtids-sjuka använda tidigare lön som utgångspunkt.

Obligatorisk arbetslöshetsförsäkring

Frågan om en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring har utretts vid ett flertal tillfällen. Under 2008 överlämnades en utredning om obligatorisk arbetslöshetsförsäkring till regeringen. Alliansregeringen valde dock att inte gå på utredningens förslag eftersom den föreslagna lösningen skulle innebära ett alltför tekniskt komplicerat system. Kristdemokraternas grunduppfattning är dock fortfarande att alla som arbetar och uppfyller villkoren för försäkringen, också ska omfattas av en arbetslöshetsförsäkring med rätt till inkomstrelaterad ersättning i händelse av arbetslöshet.

I Kristdemokraternas principprogram framgår följande:

För att garantera alla som blir arbetslösa en grundläggande ekonomisk trygghet vid arbetslöshet ska en allmän obligatorisk arbetslöshetsförsäkring finnas. Arbetslöshetsförsäkringen bör finansieras med egenavgifter och arbetsgivaravgifter.

Den 29 april 2010 gav alliansregeringen i uppdrag till en parlamentariskt sammansatt kommitté att se över de allmänna försäkringarna vid sjukdom och arbetslöshet. I direktivet framgår att det nuvarande systemet bör ses över och förändras så att alla som har förvärvsarbetat och uppfyller arbetsvillkoret har rätt till en inkomstrelaterad ersättning vid arbetslöshet. Villkoren för ekonomiskt skydd vid arbetslöshet och grunden för bestämmande av nivån på ersättningen bör vara densamma för alla förvärvsarbetande. Som utgångspunkt för om och med vilket belopp arbetslöshetsersättning ska lämnas bör anknytningen till arbetsmarknaden vara avgörande, till exempel hur mycket avlönat arbete som har utförts under förutsättning att grundvillkoren i försäkringen är uppfyllda, vilket bland annat innebär att personen ska vara arbetslös, anmäld hos Arbetsförmedlingen och vara beredd att ta erbjudet lämpligt arbete.

Idag står 1,2 miljoner löntagare utanför arbetslöshetsförsäkringen, vilket inte är acceptabelt. Precis som alla löntagare omfattas av sjukförsäkringen bör också alla löntagare ha en arbetslöshetsförsäkring. Kristdemokraterna vill

Fel! Okänt namn på

därför införa någon form av obligatorisk arbetslöshetsförsäkring för samtliga arbetstagare, utifrån de direktiv som getts i utredningen.

Höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen

Kristdemokraterna vill höja taket i arbetslöshetsersättningen i takt med den årliga förändringen av prisbasbeloppet. Detta sker i dag inom övriga socialförsäkringar och innebär att dagpenningen inflationsskyddas och inte urholkas för varje år.

Inom socialförsäkringssystemet utgår man från den sjukpenninggrundande inkomsten för att beräkna sjukpenningen, som fastställs av Försäkringskassan utifrån arbetsinkomst. Det finns dock ett tak för den sjukpenninggrundande inkomsten på 7,5 prisbasbelopp. Prisbasbeloppet räknas i sin tur fram på grundval av ändringarna i det allmänna prisläget, det vill säga inflationen. Enligt gällande bestämmelser anges detta av utvecklingen av konsumentprisindex (KPI).

Inom arbetslöshetsförsäkringen finns däremot ingen automatisk uppräknings av taket. Taket ligger idag på 18 700 kronor och högre inkomster än 80 procent av 18 700 ersätts inte. Att taket inte följer den allmänna prisutvecklingen är ett problem, eftersom det i reala termer innebär en successiv sänkning av taket.

Prisutvecklingen, det vill säga inflationen, är inget den enskilde kan påverka. Inflationen påverkas istället av externa faktorer, bland annat hur expansiv penning- och finanspolitiken är. Riksbanken har dessutom ett uttalat inflationsmål, på 2 procent + – 1 procent. Även om inflationen varit förhållandevis måttlig under det senaste decenniet, har prisbasbeloppet sedan år 2002 (då taket i a-kassan senast justerades) ökat från 37 900 kronor till 42 400 kronor. Hade taket i a-kassan följt prisbasbeloppets utveckling hade nivån ökat från 18 700 kronor år 2002, till 20 920 kronor i år. Kristdemokraterna menar att taket i a-kassan bör inflationssäkras, genom att knyta det till prisbasbeloppet.

Stockholm den 5 oktober 2011

Anders Andersson (KD)